



Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Input in de consultatiegroep van de taskforce Kwetsbare groepen

dd. 12/06/20

**STEUNPUNT TOT BESTRIJDING VAN ARMOEDE,
BESTAANSONZEKERHEID EN SOCIALE UITSLUITING**

Inhoudstafel

Inleiding.....	3
200605 – Uitbreiding sociaal tarief voor elektriciteit en aardgas.....	4
200520 – Corona-toeslagen.....	6
200520 – Toegang tot natuur, groene ruimte en recreatie.....	8
200520 – Verlenging van tijdelijke maatregelen	10
200504 – Communicatie	12
200504 – Dringende medische hulpverlening	14
200423 – Sociale bijstand	17
200423 – Mondmaskers	19
200423 – Vermijd toepassing van het statuut samenwonende in geval van opvang van mensen in dak- en thuisloosheid.....	21
200423 – Inschrijving in het bevolkingsregister	23

Inleiding

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting maakt deel uit van de consultatiegroep, voorgezeten door de POD Maatschappelijke Integratie, die de taskforce “kwetsbare groepen” in het kader van de COVID-19-pandemie ondersteunt. Tijdens de bijeenkomsten van deze consultatiegroep beschikken alle deelnemers over de mogelijkheid om fiches in te dienen met voorstellen van ondersteuningsmaatregelen voor de verschillende kwetsbare groepen die door de taskforce zijn geïdentificeerd. Hieronder vindt u de verschillende fiches die door het Steunpunt tot bestrijding van armoede zijn ingediend. Het cijfer voor de titel van elke fiche staat voor de datum van indiening in de consultatiegroep. De fiches zijn in omgekeerd chronologisch geordend, van de meest recente tot de oudste, in functie van de pertinentie naargelang de actualiteit.

200605 – Uitbreiding sociaal tarief voor elektriciteit en aardgas

Thematiek: Kwetsbare groep

Rechthebbers op de [verhoogde tegemoetkoming](#) en personen in collectieve schuldenregeling of schuldbemiddeling (die op heden geen recht hebben op het [sociaal tarief voor elektriciteit en/of aardgas](#))

Fiche ingediend door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

1. Probleemsituatie

Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).

Energie weegt zeer zwaar op het budget van de gezinnen, zeker op dat van mensen met een laag inkomen. Door de COVID-19-maatregelen en het bijhorend verplicht thuisblijven is het energieverbruik van de meeste mensen mogelijks ook sterk verhoogd. De verlaagde contractprijzen op de energiemarkt van de voorbije maanden vertalen zich ook niet systematisch in lagere energiefacturen van kwetsbare groepen zelf. Ze hebben immers vaak moeilijk toegang tot de informatie en de nodige prijsvergelijking.

In de verschillende gewesten werden maatregelen genomen ter ondersteuning van de energiefactuur van mensen die tijdens de COVID-19-crisis inkomensverlies hebben ondervonden:

- Vlaanderen: forfaitaire tegemoetkoming voor mensen die tijdelijk werkloos zijn geworden;
- Brussel-Hoofdstad: uitbreiding van het statuut 'beschermde klant' en bijhorend sociaal tarief voor mensen die een belangrijk deel van hun inkomen hebben verloren tijdens de crisis;
- Waals Gewest: forfaitaire tegemoetkoming aan mensen met een budgetmeter.

Er werd in de verschillende gewesten dus gekozen voor verschillende regelingen, met ook verschillende doelgroepen.

Het sociaal tarief voor elektriciteit en/of aardgas is voorzien voor bepaalde categorieën met een bepaald statuut/uitkering, met een automatische toekenning (zie ook POD Maatschappelijke integratie en Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. [Nota automatisering](#), blz. 15-23). Sommige groepen, die het reeds moeilijk hadden en/of het nog moeilijker hebben door de COVID-19-crisis, hebben echter geen toegang tot dit sociaal tarief voor elektriciteit en/of aardgas.

2. Gewenste situatie

Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).

Mensen die op dit ogenblik recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming omdat ze een laag inkomen hebben, maar geen recht hebben op het sociaal tarief voor elektriciteit en/of aardgas omdat ze niet vallen onder de categorieën rechthebbers, krijgen door het aannemen van de voorgestelde maatregel (tijdelijk) toegang tot dit sociaal tarief. Ook personen in collectieve

schuldenregeling of in schuldhulpverlening bevinden zich structureel in een moeilijke inkomenssituatie en kunnen via een dergelijke uitbreiding in deze periode extra geholpen worden.

Zo bereiken we een groep mensen met een structureel laag inkomen die op dit ogenblik niet op dit sociaal tarief kunnen rekenen, en meestal ook niet genieten van de gewestelijke COVID-19-maatregelen rond energie.

Voorstel van maatregel: Uitbreiden van de doelgroep voor het sociaal tarief elektriciteit en gas. Er kan afgestemd worden op de doelgroepen van het sociaal verwarmingsfonds, namelijk alle gerechtigden op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering en mensen in collectieve schuldenregeling of in een dienst van schuldhulpverlening.

3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken

<i>Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?</i>	<i>Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?</i>
<p>FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (Sociaal tarief voor elektriciteit en/of aardgas)</p> <ul style="list-style-type: none"> - de energieleveranciers en distributienetbeheerders (energieleveranciers); - de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ: informatie sociale instellingen); - het Nationaal Register der Natuurlijke Personen (Rijksregister) <p>Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV)</p> <p>Diensten voor collectieve schuldenregeling en schuldhulpverlening.</p>	<p>Minister van Energie</p> <p>Minister van Economie</p>

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

Uitbreiden van de doelgroep voor het sociaal tarief elektriciteit en gas. Er kan afgestemd worden op de doelgroepen van het sociaal verwarmingsfonds, namelijk alle gerechtigden op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering en mensen in collectieve schuldenregeling of in een dienst van schuldhulpverlening.:

- kan structureel of tenminste tijdelijk, voor bijvoorbeeld 1 jaar;
- met een automatische toepassing, door uitwisseling tussen de bevoegde diensten.

200520 – Corona-toeslagen

Thematiek: Kwetsbare groep

Mensen in precare situaties.

Fiche ingediend door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

1. Probleemsituatie

Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).

De huidige gezondheidscrisis en de daaruit voortvloeiende richtlijnen van de Nationale Veiligheidsraad verplichten artsen en handelaars tot hygiënische maatregelen om zichzelf en hun patiënten of klanten te beschermen. Wegwerpkleding, maskers, handschoenen, luchtzuiveraars, plexiglasschermen of zelfs personeel dat belast wordt met het desinfecteren van het pand. Dit alles brengt kosten met zich mee.

Het risico bestaat dat deze beschermingskosten worden doorgerekend aan de patiënt of aan de consument. Dat wordt ook vastgesteld op het terrein: verschillende zorgverleners, maar ook dienstverleners en handelaars, zouden aan burgers een 'corona'-toeslag aanrekenen om deze bijkomende kosten te dekken.

Voor de gezondheidszorg heeft de federale minister van Volksgezondheid op vrijdag 15 mei 2020 een verbod uitgevaardigd voor zorgverleners, al dan niet geconventioneerd, om een 'corona'-toeslag aan hun patiënten aan te rekenen en dit met terugwerkende kracht vanaf 4 mei 2020. Voor hun bijkomende kosten zullen gezondheidswerkers financiële steun ontvangen, zodat ze niet benadeeld worden. Patiënten die een 'corona'-toeslag werd aangerekend, kunnen die terugvorderen, hetzij door rechtstreeks contact met hun zorgverlener, hetzij door bemiddeling van hun mutualiteit.

Een dergelijke maatregel zou van toepassing moeten zijn op dienstverstrekkers en de commerciële sector, zodat de kosten van de Covid-19 niet worden doorgerekend aan de huishoudens, die vaak al te maken hebben met een lager inkomen en verschillende extra kosten.

2. Gewenste situatie

Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).

Huishoudens hoeven niet te betalen voor de kosten van de hygiënemaatregelen deze worden door handelaars en dienstverleners worden gedragen.

3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken

Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?

Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?

Consumentenorganisaties, verenigingen van dienstverleners en van handelaars.

Minister van Werk, Economie en Consumentenzaken, bevoegd met Armoedebestrijding, Gelijkheid van kansen en Personen met een handicap

Minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen, Landbouw en Maatschappelijke Integratie

Bevoegde regionale ministers

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

- **Verbied handelaars en dienstverleners in de verschillende sectoren om hun klanten extra kosten aan te rekenen vanwege Covid-19.**
- **Start een reflectie op over de bijkomende kosten die dienstverleners en handelaars hebben door de hen opgelegde hygiënemaatregelen.**

200520 – Toegang tot natuur, groene ruimte en recreatie

Thematiek: Kwetsbare groep	
Toegang tot natuur, groene ruimte en recreatie.	
Alle kwetsbare groepen die getroffen worden door de lockdown	
Fiche ingediend door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting	
1. Probleemsituatie	
<i>Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).</i>	
<p>De lockdown en de inperking van de bewegingsvrijheid bracht aanzienlijke ongelijkheden aan het licht inzake toegang tot natuur en groene ruimte, in het bijzonder voor mensen die geen tuin, terras of balkon hebben. Meer dan ooit verloor de openbare ruimte de functie van sociale ruimte en van plek voor contact en ontmoeting. In het laatste tweejaarlijkse Verslag 'Duurzaamheid en armoede' heeft het Steunpunt tot bestrijding van armoede het belang en de waarde beklemtoond van een ruime toegankelijkheid van openbare ruimte en natuur voor alle bevolkingsgroepen.</p> <p>Het verbod op recreatieve activiteiten en uitstappen, de sluiting van speeltuinen en het verbod op samenkomsten heeft de vrijetijds- en ontspanningsmogelijkheden aanzienlijk ingeperkt, in het bijzonder voor mensen die in armoede leven. De impact is nog groter voor kinderen, die beperkt worden in hun recht op rust en vrije tijd, op spel en aan hun leeftijd aangepaste recreatie, en op vrije participatie aan cultuur en kunst.</p>	
2. Gewenste situatie	
<i>Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).</i>	
Het is belangrijk om de toegankelijkheid van kwaliteitsvolle groene ruimte en openbare voorzieningen voor iedereen te verbeteren en te garanderen en gelijke toegang tot vrijetijdsactiviteiten toe te staan, met bijzondere aandacht voor gezinnen in armoede.	
3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken	
<i>Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?</i>	<i>Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?</i>
<ul style="list-style-type: none">- Overheidsdiensten voor publieke ruimte en mobiliteit- Verenigingen voor armoedebestrijding- Jeugdverenigingen	<ul style="list-style-type: none">- Nationale Veiligheidsraad- Gewestelijke en gemeentelijke overheden

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

- Geef prioriteit aan de heropstart van recreatieve en sociale activiteiten voor kinderen, met aandacht voor kinderen in precare situaties, bijvoorbeeld door voor hen aangepaste activiteiten te organiseren op gemeentelijk niveau en door de inzet van maatschappelijk werkers te versterken voor de begeleiding van jongeren.
- Zorg ervoor dat de groene en openbare ruimte toegankelijk is met het openbaar vervoer, met de fiets of te voet, met name door alle wijken te verbinden met de dichtstbijzijnde groene ruimtes via zachte mobiliteit (verbindingen met het openbaar vervoer, fietspaden, voetgangerszones, enz.)
- Informeer burgers over het bestaan en de toegankelijkheid van groene ruimtes en over de genomen maatregelen en initiatieven: zorg ervoor dat deze informatie in duidelijke taal wordt verstrekt, werk samen met terreinorganisaties van elke doelgroep, verspreid de info zowel digitaal als op papier, enz.
- Gebruik, verbeter en ontwikkel alle beschikbare groene ruimte. Dit betekent meer bepaald de heropening en passende reiniging van speeltuinen en de inrichting van stedelijk recreatiemeubilair.
- Ondersteun initiatieven om privé-tuinen te openen voor kwetsbare kinderen en hun gezinnen. Moedig met name organisaties en partnerverenigingen aan om hun momenteel ongebruikte terreinen open te stellen voor gezinnen die geen tuin hebben.
- Steun verenigingen die sociale contacten mogelijk maken en die kinderen, jongeren of volwassenen in armoede de mogelijkheid bieden om de natuur te herontdekken en van openluchtactiviteiten te genieten.

200520 – Verlenging van tijdelijke maatregelen

Thematiek: Kwetsbare groep

Alle kwetsbare groepen die getroffen worden door de lockdown.

Fiche voorgesteld door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.

1. Probleemsituatie

Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).

Vanaf het begin van de COVID-19-crisis hebben de federale overheid zowel als de gewesten en gemeenschappen [talrijke maatregelen](#) genomen om te proberen de negatieve effecten van deze crisis voor wie in armoede en bestaansonzekerheid leeft te verzachten.

Enkele van deze maatregelen hadden een tijdelijk karakter, zodat mensen in armoede en bestaansonzekerheid de lockdown en de crisis in het algemeen het hoofd zouden kunnen bieden. Zowel de gewesten en gemeenschappen als de federale overheid hebben dergelijke tijdelijke maatregelen genomen. Voor de **gewesten en gemeenschappen** gaat het om *het verbod op gerechtelijke of administratieve uithuiszetting als er geen herhuisvesting wordt aangeboden, het verbod op water- en energieafsluiting, het verbod op het plaatsen van een debietbegrenzer of vermogensbegrenzer, de automatische toekenning van bepaalde rechten, zoals water/energie voor tijdelijk werklozen, een proactieve communicatie naar kwetsbare groepen en de opvang van daklozen in hotels*. Voor de **federale overheid** gaat het om *de bevriezing van de degressiviteit van werkloosheidsuitkeringen, de verlenging van de inschakelingsuitkeringen, het verbod op ereloonsupplementen door zorgverleners, een veralgemening van de derdebetalersregeling voor telefonische medische prestaties in verband met COVID-19*.

Het Steunpunt voor bestrijding van armoede acht het aangewezen dat de (inter)federale taskforce “kwetsbare groepen” een verlenging van deze tijdelijke maatregelen zou overwegen voor de gehele duur van de COVID-19-crisis, om de toenemende sociale en economische crisis die door een groot aantal experts wordt vastgesteld aan te kunnen. De periode van de exit-strategie dreigt tot ver na 30 juni 2020 aan te houden.

Zo zou bijvoorbeeld het opnieuw invoeren van de degressiviteit van werkloosheidsuitkeringen of van de tijdsbeperking van inschakelingsuitkeringen bij een mogelijk sterke stijging van de werkloosheid veel mensen in bestaansonzekerheid duwen en zo de OCMW's, die nu al aan de alarmbel trekken, overbelasten.

2. Gewenste situatie

Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).

De verlenging van bepaalde tijdelijke **federale** maatregelen in verband met de COVID-19 lockdown, zodat deze maatregelen ook van toepassing blijven in de komende maanden, voor de

hele duur van de exit-strategie. Dit zou de negatieve effecten van de exit-maatregelen en van de sociale en economische crisis die zich na deze gezondheids crisis aankondigt, zoveel mogelijk verzachten voor wie in armoede en bestaansonzekerheid leeft.

3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken

Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?

Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?

FOD Werkgelegenheid ; RVA

Minister van Werk

FOD Volksgezondheid ; RIZIV

Minister van Volksgezondheid

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

Verleng de komende maanden de volgende maatregelen voor de hele duur van de exit-strategie:

- De tijdelijke bevrozing, tussen 1 april en 30 juni 2020, van de degressiviteit van werkloosheidsuitkeringen, beslist in het [Koninklijk Besluit van 23 april 2020](#). Deze maatregel zou verlengd moeten worden gezien [het aangetoonde effect van de degressiviteit op armoedesituaties](#).
- De tijdelijke verlenging van de termijn van inschakelingsuitkeringen. Momenteel is dit voorzien voor de periode van 1 april tot 30 juni 2020, zoals werd aangekondigd door de Minister van Werk op 8 april 2020 in de verenigde Commissies voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen en voor Economie, Consumentenbescherming en Digitale agenda.
- Het verbod op het aanrekenen van ereloonsupplementen. De Minister van Volksgezondheid heeft [op 31 maart 2020](#) aangekondigd dat aan gehospitaliseerde COVID-19-patiënten geen enkel ereloonsupplement mag aangerekend worden. Op [15 mei 2020](#) kondigde de minister ook een tijdelijk verbod, met terugwerkende kracht vanaf 4 mei 2020, af voor zorgverstrekkers om de extra kosten van beschermend materiaal door te rekenen aan patiënten. Deze maatregel zou verlengd kunnen worden met het oog op een dwingend kader in verband met ereloonsupplementen.
- De veralgemeende toepassing van de derdebetalersregeling voor telefonische raadplegingen in verband met COVID-19. De minister van Volksgezondheid en het RIZIV hebben in samenwerking met de gezondheidsactoren een [systeem van derdebetalersregeling](#) uitgewerkt voor consultaties op afstand ([via video](#) of [telefoon](#); ook voor [wijkgezondheidscentra](#) en [wachtdiensten](#)). Het Steunpunt voor bestrijding van armoede beveelt aan om dit systeem uit te breiden tot alle prestaties van eerstelijns- en tweedelijnszorgverleners. Dit is een kwestie van volksgezondheid en van het fundamentele recht op toegang tot de gezondheidszorg.

Thematiek: Kwetsbare groep

Laagdrempelige en gerichte communicatie naar kwetsbare groepen over de impact van COVID-19, de preventie- en beleidsmaatregelen

Fiche ingediend door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, op basis van signalen op het terrein

1. Probleemsituatie

Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).

De huidige communicatie over COVID-19 bereikt niet iedereen. In het bijzonder kwetsbare groepen worden gedeeltelijk of niet bereikt. Nochtans is het in ieders belang dat de communicatie over COVID-19 werkelijk iedereen op een verstaanbare en aangepaste manier bereikt.

De communicatie rond de maatregelen genomen door de Veiligheidsraad is vooral gericht op mensen die hogere studies achter der rug hebben. Een voorbeeld is het gebruik van Engelse termen. Niet iedereen begrijpt wat men bedoelt met b.v. “social distancing”. Daarnaast voorziet de officiële website www.infocoronavirus.be bijvoorbeeld wel videocapsules voor doven en slechthorenden, maar is de informatie ontoegankelijk voor blinden en slechtzienden. Ook voor anderstaligen is het niet eenvoudig om mee te zijn op het vlak van informatie.

Verschillende organisaties op het terrein vangen veel signalen op rond het niet begrijpen van de richtlijnen. Doordat de communicatie niet gericht is tot iedereen voelen mensen zich niet betrokken, krijgen ze het gevoel dat ze niet meetellen. Sommige mensen gaan zelf op zoek naar informatie en stoten daarbij vaak op fake news die ze voor waar aannemen. Doordat mensen de communicatie niet begrijpen groeit bij sommigen wantrouwen. Anderen zijn net zeer angstig door de huidige communicatie, die vooral focust op afschrikken. Een aantal kwetsbare gezinnen durft hierdoor niet meer buiten te komen en ziet het niet zitten om hun kinderen terug naar school te laten gaan, of verzuimt het tijdig de hulp van dokters in te roepen.

Omdat groepen mensen niet op maat of verkeerd geïnformeerd zijn, bestaat het risico dat ze de richtlijnen niet goed naleven, minder beschermd zijn en misschien ongewild het corona-virus verspreiden.

2. Gewenste situatie

Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).

Er is nood aan de opmaak en uitrol van een communicatieplan waarin doelgroepgericht en toegankelijk communiceren centraal staat.

3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken

Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?

Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?

Communicatiediensten,
doelgroeporganisaties, ...

Veiligheidsraad, verschillende overheden en hun administraties

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

Om alle bevolkingsgroepen te bereiken is er nood aan een duidelijk communicatieplan dat volgende elementen meeneemt:

1. De communicatiediensten van de verschillende overheden stemmen af met de verschillende stakeholders in functie van laagdrempelige en gerichte communicatie, opdat de verschillende bevolkingsgroepen beter kunnen worden bereikt.
2. Verbeteren van de toegankelijkheid van de website www.infocoronavirus.be voor blinden en slechtzienden.
3. Kwaliteitstoetsing van de communicatie naar mensen met een kwetsbaarheid, op basis van bestaande initiatieven en ervaringen (cfr. www.anysurfer.be, trefpunt Stan of Vragen VRT ism [wablief](http://wablief.be)).
4. Er wordt gezocht naar rolmodellen om de beschikbare informatie creatief onder de aandacht te brengen van en op alle mogelijke mediakanalen. Er wordt daarbij ook rekening gehouden met internet-influencers/vloggers uit de genoemde doelgroepen.
5. Met aandacht voor:
 - niet-digitale communicatie, op papier;
 - klare taal;
 - vertaling naar verschillende talen;
 - visuele vormen;
 - affiches op laagdrempelige plaatsen (wachtzalen, treinstations, ...);
 - betrokkenheid van verenigingen;
 - pro-actieve initiatieven naar bepaalde groepen;
 - ...

200504 – Dringende medische hulpverlening

Thematiek: Kwetsbare groep

Rechthebbenden op dringende medische hulp (hieronder “DMH”)

Fiche ingediend door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

1. Probleemsituatie

Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).

Verschillende organisaties, waaronder Dokters van de Wereld, rapporteren ons problemen op het terrein omtrent toegang tot DMH, die nog worden versterkt in de context van COVID-19.

1. Minimale voorwaarden om tijdige verzorging te kunnen waarborgen zodat contact tracing effectief is en uitbraken voorkomen worden conform het advies van GEES.

Wanneer een persoon symptomen meldt die kunnen wijzen op covid-19 dient zo snel mogelijk medische zorg te worden geactiveerd: telefonisch contact met een huisarts, test en in voorkomend geval aanmelding in triagecentrum en/of opname. Personen die opgespoord worden als contact dienen eveneens getest te worden. Hieraan zijn medische kosten verbonden. De zorgverstrekkers mogen in hun optreden niet worden gehinderd door onzekerheid over de tenlasteneming van deze kosten, bijvoorbeeld omdat het OCMW nog niet heeft beslist of zijn beslissing heeft beperkt tot één type zorg. Zo bestaat er vandaag onduidelijkheid over de terugbetaling van de laboratoriumkosten voor de analyse van PCR testen bij mensen zonder wettig verblijf.

2. Minimale voorwaarden om noodzakelijke medische zorg zo snel mogelijk weer op te starten.

Door het sluiten van eerstelijnsdiensten, gebrekkige informatie en angst rapporteren actoren een hoge graad van zorguitstel bij mensen zonder wettig verblijf. Het is cruciaal dat de belemmeringen in de toegang tot zorg maximaal worden opgeheven, zodat patiënten zonder verder uitstel aan noodzakelijke zorg kunnen geraken. Bij de heropstart van sociale hulpverlening mogen sociale diensten van de grote OCMW's niet overrompeld worden door administratieve procedures, wat voor verder uitstel en bijkomende drempels zou zorgen.

3. Wat nu er sinds 4 mei 2020 weer gewone consultaties mogelijk zijn?

De maatregelen getroffen door de POD MI ter versoepeling van de procedure werden voornamelijk ingegeven door de gevolgen van de lockdown op hulp- en zorgverlening, en werden slechts toegekend voor een korte periode. Vanuit volksgezondheidsoverwegingen moeten deze maatregelen uitgebreid en verlengd worden voor de volledige duur van de COVID-19 pandemie.

2. Gewenste situatie

Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).

Weghalen van de belangrijkste knelpunten in de toegang tot DMH, ter bevordering van de volksgezondheid en met het oog op het effectief maken van ieders recht op gezondheid en welzijn, en menswaardig leven.

3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken

Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?

Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?

POD Maatschappelijke Integratie, OCMW's, Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering

Minister van Maatschappelijke Integratie
Minister van Volksgezondheid

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

Voorstel om de huidige maatregelen ter versoepeling van de administratieve verplichtingen inzake dringende medische hulp te verlengen tot eind december 2020, en verder tot de volledige verdwijning van COVID-19 uit België, gelet ook de aanwezigheid van verschillende infectiehaarden in collectieve opvangplaatsen voor dak- en thuislozen die vandaag nog worden ontdekt.

- De verplichting van het attest dringende medische hulp blijft opgeschort tot minstens 31 december 2020. Ingevolge deze instructie wordt verondersteld dat elke verleende zorg aan mensen zonder wettig verblijf gedurende deze periode dringende medische hulp is.
- Gelet op de gezondheidssituatie in verband met COVID-19 en de opschorting van het medisch attest blijven alle beslissingen van tenlasteneming geldig tot einde 2020 voor alle terugbetalingsaanvragen van medische kosten.
- Het verzamelen van de verschillende elementen die worden gevraagd door de maatschappelijk werker om zijn/haar sociaal onderzoek uit te voeren, kan gebeuren per mail, per telefoon, via WhatsApp-foto's of via gelijk welk ander elektronisch middel. De ervaringen van de laatste maanden bevestigen de efficiëntie van deze nieuwe middelen.
- Wanneer de cliënten moeilijk aan bepaalde documenten geraken die gevraagd worden bij het sociaal onderzoek, zal dit geen reden zijn om steun te weigeren tot einde 2020. Meer bepaald vormt de afwezigheid van officiële identiteitsdocumenten geen geldige reden voor een weigering, elk document met vermelding van de naam wordt aanvaard, met of zonder identiteitsfoto (rijbewijs, huurcontract, elektriciteitsfactuur...).
- Wat de huisbezoeken betreft, is de algemene regel dat zij worden opgeschort tot einde 2020; zij blijven enkel mogelijk voor zover zij noodzakelijk zijn om te communiceren met de aanvrager/cliënt.
- Tegen ten laatste 1 oktober wordt beslist over een verlenging of opschorting van deze maatregelen, zodat de betrokken partijen zich optimaal kunnen voorbereiden.

Voorstel tot de invoering van een speciale COVID-19 dekking: alle zorgen die betrekking hebben tot COVID-19, inclusief testing en tracing, worden gedekt door DMH, ook in afwezigheid van

tenlasteneming of lopend sociaal onderzoek. Er is geen sociaal onderzoek nodig om deze kosten ten laste te nemen.

Voorstel voor maatregelen die de onmiddellijke toegang tot medische zorg vergemakkelijken, ook tijdens het sociaal onderzoek, om de gevolgen van zorguitstel door COVID-19 maximaal te beperken, met volgende elementen:

- **Let op de goede naleving door de OCMW's van de wetgeving op territoriale bevoegdheidsonderzoeken. Het OCMW dat de aanvraag voor DMH ontvangt moet tijdens de fase van het sociaal onderzoek met een voorlopige principiële beslissing van rechtswege handelen als het bevoegde OCMW.**
- **Voer een 'preventieve medische kaart' in: voor een persoon eventueel ziek wordt kan het OCMW een sociaal onderzoek voeren, zodat de rechthebbende gedekt wordt wanneer hij/zij eventueel ziek wordt.**
- **Lever bij een aanvraag DMH onmiddellijk een medische kaart af die alle noodzakelijke zorgen (huisartsbezoek, COVID-19-test,...) dekt in afwachting van de afloop van het sociaal onderzoek.**

200423 – Sociale bijstand

Thematiek: Kwetsbare groep	
<p>Personen met recht op sociale bijstand</p> <p>Fiche ingediend door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting</p>	
1. Probleemsituatie	
<p><i>Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).</i></p>	
<p>Personen met een leefloon worden momenteel geconfronteerd met enerzijds bepaalde ondersteuning die wegvalt (vermindering van <i>ressources</i>) en anderzijds hogere kosten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de toegang tot voedselhulp is moeilijker, wegens wegvallen van verdeelpunten en mindere beschikbaarheid van producten; • gestegen prijzen in de supermarkten, verbod op kortingen tijdens de voorbije weken; • wegvallen van vrijwilligerswerk (en bv. de maaltijd die daarbij werd aangeboden); • een hoger energie- en waterverbruik door het gedwongen meer thuis blijven; • ... <p>Het bestedingsbudget – dat reeds laag is en zich structureel onder de armoederisicogrens en de referentiebudgetten – bevindt, staat nog meer onder druk.</p>	
2. Gewenste situatie	
<p><i>Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).</i></p>	
<p>Lokale besturen hanteren steunbarema's om na te gaan welke financiële tegemoetkomingen mogelijk zijn: mensen van wie het inkomen onder het barema valt, krijgen extra middelen (een huurtoelage, brandstoftoelage,...). Door het gebruik van hogere steunbarema's door de OCMW's kunnen de betrokken personen iets meer mogelijkheden krijgen om de nodige aankopen te doen, en niet (verder) in een schuldensituatie terecht te komen.</p>	
3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken	
<i>Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?</i>	<i>Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?</i>
<p>Federale en regionale overheden, OCMW's</p>	<p>Federale minister voor maatschappelijke integratie, regionale ministers voor welzijn en armoedebestrijding</p>
4. Voorstel van actie en/of van maatregel	

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

- **Verhogen van de steunbarema's met onmiddellijke ingang zodat er meer financiële marge komt voor mensen in armoede. De armoederisicogrens en de referentiebudgetten kunnen dienen voor de bepaling van de steunbarema's.
Voor de financiering hiervan, en ook van de bijkomende hulpvragen, kunnen de verschillende overheden - zowel federaal, regionaal als gemeentelijk - samen middelen vrijmaken, eventueel via gebruik van bestaande fondsen**

200423 – Mondmaskers

Thematiek: Kwetsbare groep	
<p>Bevolkingsgroepen in precare situatie.</p> <p>Fiche ingediend door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting</p>	
1. Probleemsituatie	
<p><i>Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).</i></p>	
<p>Met betrekking tot de COVID-19-exitstrategie werd het dragen van een mondmasker al op verschillende momenten en door verschillende actoren als essentieel onderdeel vermeld. Enkele vervoersmaatschappijen hebben bijvoorbeeld hun wens uitgedrukt dat het dragen van een mondmasker voor de reizigers verplicht zou moeten worden.</p> <p>Intussen nemen ook verschillende gemeenten initiatief om mondmaskers te verdelen onder hun bevolking. We beschikken niet over de informatie hoe dit zal gebeuren, en hoe gegarandeerd wordt dat elk huishouden voldoende mondmaskers zal bekomen. En op dit moment gebeurt deze verdeling op initiatief van gemeenten, en niet systematisch.</p> <p>Organisaties op het terrein geven aan dat ze zich zorgen maken over de toegang van kwetsbare groepen tot voldoende en kwalitatieve mondmaskers.</p>	
2. Gewenste situatie	
<p><i>Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).</i></p>	
<p>De toegang tot voldoende en kwalitatieve mondmaskers moet gegarandeerd worden voor de ganse bevolking. De informatie over het dragen van een mondmasker moet ook op een laagdrempelige manier en in klare taal beschikbaar zijn voor bevolkingsgroepen in precare situaties.</p>	
3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken	
Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?	Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?
Riziv en gezondheidsinstellingen, mutualiteiten, gemeenten...	Federaal: verschillende ministers

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

- **Uitwerken van een plan voor de verdeling en het gebruik van mondmaskers, met een systematische aandacht voor kwetsbare groepen, met de doelstelling van een gegarandeerde bezorging van voldoende en kwalitatieve mondmaskers aan elke inwoner in België. Voorbeeld van actie: gratis verdeling van mondmaskers aan personen met Verhoogde Tegemoetkoming, met automatische toepassing, en versturing per post, met implicatie van de mutualiteiten.**
- **Uitwerken van een communicatiestrategie rond het gebruik van mondmaskers naar de ganse bevolking, en met bijzondere communicatie-acties en kanalen naar groepen in een precaire situatie:**
 - klare taal;
 - vertaling naar verschillende talen;
 - visuele vormen;
 - affiches op laagdrempelige plaatsen (wachtzalen, treinstations, ...);
 - betrokkenheid van verenigingen;
 - ondersteuning van pro-actieve initiatieven naar bepaalde groepen;
 - naast digitale vormen ook op papier.

200423 – Vermijd toepassing van het statuut samenwonende in geval van opvang van mensen in dak- en thuisloosheid

Thematiek: Kwetsbare groep

Personen in een situatie van dakloosheid en thuisloosheid.

Fiche ingediend door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

1. Probleemsituatie

Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).

Door de COVID-19-maatregelen worden veel diensten voor daklozen momenteel beperkt (nachtopvang, dagopvang, voedselbedeling, toegang tot drinkfonteinen). Volgens getuigenissen van verenigingen die opkomen voor de rechten van daklozen wordt aan dakloze mensen soms gevraagd om opvang te vinden bij hun netwerk van familie/vrienden. Sommigen die zich inzetten in de nachtopvang bevestigen de indruk dat meer daklozen dan gewoonlijk tijdelijk worden opgevangen bij vrienden of familie.

Het risico bestaat dat daklozen en/of degenen die hen tijdelijk opvangen, ten onrechte als samenwonenden worden beschouwd en daardoor hun uitkeringen zien verminderen. Deze problematiek betreft verschillende soorten uitkeringen: leefloon, werkloosheidsuitkering, invaliditeitsuitkering en arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Het verblijf van een persoon op een adres wordt juridisch gezien beschouwd als een feitelijke situatie en is dus onderhevig aan interpretatie. Voor de toekenning van het leefloon of van het referentieadres verschilt de interpretatie van de maximale duur van de tijdelijke huisvesting van een dakloze bij derden al naargelang het betrokken OCMW. Veel OCMW's hanteren een maximale duur van drie maanden, terwijl andere flexibeler zijn en een duur van zes maanden toestaan. Sommige OCMW's, zoals in Antwerpen bijvoorbeeld, zijn strenger en vinden dat de dakloze na een verblijf van een maand moet worden beschouwd als voornamelijk woonachtig op het adres waar hij opgevangen wordt.

2. Gewenste situatie

Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).

Garandeer het respect voor het principe van tijdelijke opvang bij familieleden of vrienden voor mensen die dak- of thuisloos zijn. Het moet vermeden worden dat de betrokkenen zelf of wie hen opvangt financieel nadeel zou ondervinden door de toepassing van het stelsel van samenwonende. De regeling over het stelsel van samenwonen moet tijdens de COVID-19-crisis en zolang de situatie moeilijk blijft omzichtig toegepast worden.

3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken

Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?

Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?

OCMW's, RVA, RIZIV

Wijkagenten

Minister van Maatschappelijke Integratie,
Minister van Werkgelegenheid, Minister van Volksgezondheid.

Minister van Binnenlandse zaken, Regionale Ministers van Binnenlands Bestuur

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

- Laat tijdens deze periode van lockdown toe dat wie dakloos of thuisloos is tijdelijk onderdak vindt bij vrienden of familie. Voorkom dat ze worden gesanctioneerd omdat ze niet op dat adres zijn ingeschreven.
- Verzoek de diensten die uitkeringen toekennen en/of verantwoordelijk zijn voor het toezicht op de gezinssituatie van begunstigden, om omzichtig te zijn bij het toepassen van het stelsel van alleenstaande (eventueel met gezinslast) tijdens deze COVID-19 lockdown en de daaropvolgende periode. Hanteer in alle gevallen een minimumduur van 6 maanden tijdelijke opvang zonder inschrijving in het bevolkingsregister en vermijd een negatieve invloed op de uitkering.
- Geef wijkagenten de opdracht om tijdens en na deze COVID-19 lockdown daklozen niet te registreren op het adres waar ze tijdelijk door vrienden of familie worden opgevangen.

200423 – Inschrijving in het bevolkingsregister

Thematiek: Kwetsbare groep

Personen in een situatie van dakloosheid en thuisloosheid.

Fiche ingediend door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

1. Probleemsituatie

Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).

De inschrijving in het bevolkingsregister ('het hebben van een adres') is een voorwaarde voor veel rechten. Die inschrijving is met name nodig om officiële documenten te verkrijgen, om post te ontvangen, om uitkeringen te ontvangen waarop mensen recht hebben, Voor daklozen maakt de inschrijving op een referentieadres (bij een OCMW of bij een natuurlijk persoon) het mogelijk om in het bevolkingsregister te worden ingeschreven zonder een woning te hebben. De geldigverklaring van deze inschrijving hangt af van de tussenkomst van verschillende actoren: de gemeentelijke diensten (bezoek van de wijkagent) en het OCMW (sociaal onderzoek).

Probleem: momenteel werken veel diensten ten gevolge van COVID-19 trager of enkel via telewerk.

Voorbeelden hiervan zijn verzameld bij verenigingen die de rechten van daklozen verdedigen:

o "Een dakloze man in Ciney vraagt om een referentieadres, maar de maatschappelijk werker vertelt hem dat ze het niet ter plaatse kan gaan controleren omdat ze aan telewerk doet. »

o "Een mevrouw is aan het eind van de maand verhuisd, wordt uitgeschreven uit haar appartement, maar de wijkagent is nog niet gekomen om haar nieuwe adres te controleren, zodat ze het risico loopt om haar leefloon te verliezen. »

2. Gewenste situatie

Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).

De toegang tot rechten waarborgen door sneller te reageren op een verzoek om inschrijving in het bevolkingsregister, en meer in het bijzonder om inschrijving op een referentieadres. De noodzakelijke controle (situatie van dakloosheid, uitschrijving ,...) moet sneller uitgevoerd worden of op een alternatieve manier. De toegang tot rechten moet primeren op de wens tot controle, vanuit een ingesteldheid van vertrouwen en als reactie op een sociale noodsituatie.

3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken

Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?

Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?

Personeel van de OCMW's, personeel van de gemeentelijke diensten burgerlijke stand, wijkagenten.

Minister van Maatschappelijke Integratie, Minister van Binnenlandse Zaken, Regionale Ministers van Binnenlands Bestuur

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

- Geef de bovengenoemde diensten opdracht om verzoeken welwillend te beoordelen, vanuit een ingesteldheid van vertrouwen en bereidheid om de toegang tot rechten te garanderen.
- Organiseer de controles op een alternatieve manier: controle achteraf, controle op afstand door de wijkagent.
- Beschouw de controles van uitschrijving als een prioritaire opdracht, zodat de rechten van mensen gewaarborgd blijven.